

אמרות טהורות

מב"ק מדרן אדמו"ר שליט"א

פנימי

בראשית

תשפ"ד • גליון ע"ה

<p>הרב שמעון אהרן הרשקוביץ שליט"א</p> <p>לרגל שמחת הולדת ביתו תחי'</p> <p>ויה"ר שיזכה לרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח</p>	<p>הרה"ג ר' משה שמעון גובנער שליט"א</p> <p>לרגל שמחת החתונה לבנו הבה"ח מרדכי ני"ו</p> <p>ויה"ר שיזכה לרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח</p>
<p>הרב החפץ בעילום שמו שליט"א</p> <p>לשמירה וברכה והצלחה בכל העניינים</p>	<p>הרב ישעי' גרשטנקורן שליט"א</p> <p>לרגל שמחת הברית לנכדו כמר שמעון ני"ו</p> <p>בן לחתנו הר"ר ישראל רבינוביץ הי"ו</p> <p>ויה"ר שיזכה לרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח</p>

בשיתוף:

לחיזוק קנין אישי בתורה

a038009090@gmail.com • 03-800-9090

לתרומות והנצחות ולקבלת הגליון במייל: biz1441441@gmail.com

יו"ל ע"י

מכון בארות יצחק זוטשקא

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לשמיעת שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ועדכונים מחצר הקודש,

מערכת זוטשקא: 072-3181866

פרשת בראשית

ליל שבת קודש תשפ"ג

הטבע וכאן הי' סיבה שכיבוש הארץ הי' בדרך הטבע דייקא, עכדה"ק.

והנה כ"ק אאזמו"ר זי"ע בנחל יצחק כתב חיבור סוף התורה לתחילתו בדרך הפוכה לגמרי לכאורה, ושבעים פנים לתורה, והוא עפ"ד הערבי נחל (פרשת שלח) שכתב דישראל כבשו את הארץ בכח התוה"ק שבה נברא העולם, וביאר בזה הערבי נחל ענין כבישת קרית ספר שלפי שנשתכחו אלפי הלכות בימי אבלו של משה לפיכך הי' חסר להם כח התורה לכבוש את קרית ספר, ומשהחזיר עתניאל בן קנז בפולו מיד כבשו את העיר. ובזה יש לפרש כונת רש"י ז"ל "ומ"ט פתח בראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו וגו'", ד"כח מעשיו" הוא התוה"ק שבה ברא את העולם וכמאז"ל באורייתא ברא עלמא, שבאמרו "בראשית ברא וגו'" הודיענו הכתוב שבכח התוה"ק שנקראת "ראשית" "ברא אלוקים שמים וארץ", וזו תהי' תשובה לטענתם שמכיון שכבשוה בכח התוה"ק בטלה טענת "לסטים אתם", עכדה"ק.

והנה לפום ריהטא נראה דדרכו של החת"ס זי"ע ודרכו של כ"ק אאזמו"ר זי"ע סותרין זה לזה, דלפ"ד החת"ס כבשו את הארץ בכיבוש טבעי והתורה פתחה בבראשית להודיע שגם הטבע הוא אלוקות, ולפ"ד כ"ק אאזמו"ר זי"ע כבשו את הארץ בכח התוה"ק ולזאת פתח בבראשית להודיע

"בראשית ברא וגו'", וברש"י "א"ר יצחק לא הי' צריך להתחיל אלא מ"החודש הזה לכם" וכו' (שמות י"ב ב') שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שכבשתם ארץ ז' עממין וכו'". בדרשות חת"ס לשמחת תורה כתב ארבעים וששה אופנים בנעיצת סוף התורה לתחילתה, ובאופן י"א כתב דעיקר טענת האומות היא במה שהי' כבישת הארץ בדרך כיבוש מלחמה, שלדעתם אין זה דרך אלוקי ישראל אלא בשידוד מערכות הטבע ובנפלאות גלויות כפי שהי' במצרים, ולזה דייק לומר "שכבשתם ארץ ז' עממין" ולא "שלקחתם", ולכן פתחה התורה ב"בראשית ברא אלוקים" שהשי"ת ברא גם את הטבע והשי"ת רצה ליתן לנו ארץ ישראל בדרך כיבוש ולא בדרך נס גלוי, ולכן לא פתח ב"החודש הזה לכם ראש חדשים" הרומו לחודש ניסן שבו נעשו נסים לישראל למעלה מדרך הטבע. אכן הטעם שבאמת לא ניתנה ארץ ישראל בדרך ניסים גלויים הוא לפי שחטאו וגרמו לשבירת הלוחות, וזהו שרמזה תורה (דברים ל"ד י"א) "לכל האותות והמופתים" המה ניסי מצרים וקריעת ים סוף, "אשר עשה משה לעיני כל ישראל" (שם י"ב) ששבר הלוחות, משום שתי סיבות אלו הי' טענה לאומות העולם לאמר "לסטים אתם שכבשתם ארץ ז' עממין" בדרך כיבוש טבעי ולא באותות ומופתים, לזה פתח "בראשית ברא אלוקים" לידע ולהודיע שהשי"ת בורא עולם ומנהיג

הטבע באמצעות התורה, ורק אם יכבשו ע"י אותות ומופתים יודו בעל כרחם שהוא מעשי אלוקינו אבל בדרך כיבוש מלחמה אין לישראל כבר את כח התורה לכבוש על ידה את הארץ, לזאת פתח בבראשית שמשם אנו למדים שיש לישראל אפשרות לתקן את מה שהפסידו בשבירת הלוחות ע"י שמתחילים בכל פעם את התורה מבראשית בהתחדשות, וממילא שפיר יש להם את "כח מעשיו" שהיא התוה"ק ובה ניתנה להם נחלת גויים.

ויש לרמוז כן בצירוף החודש היוצא מפסוקים (דברים כ"ו ט"ו-ט"ז) "ואת האדמה אשר נתת לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש, היום ה'זה י' אלוקיך מצוך לעשות את החוקים וגו'", שמה שזכו ישראל לארץ זבת חלב ודבש הוא בזכות שמקבלים על עצמם מחדש היום הזה לעשות את החוקים ואת המשפטים.

ובדרך מוסר השכל, הנה כל יהודי הוא עולם קטן ונקרא ארץ חפץ, והגויים טוענים לסטים אתם שכבשתם ארץ ז' אומות שלפני הימים נוראים היו הז' מדות בכיבוש הז' אומות ואח"כ באו ישראל בר"ה ויוה"כ וסוכות וגזלו אותן ארצות מן הז' אומות, כי כל עבודת ימי הסוכות ושמחת תורה הן להוציא את ז' המדות מיד הקליפות ע"י הנענועים וע"י ההקפות וע"י הז' אשפיזין, אכן מכיון ששמחו ישראל עם התורה והתחילו מבראשית הרי בכח מעשיו של השי"ת נעשו גם הם ומידותיהן כבריאה חדשה, ואין כאן שום כיבוש אלא שנעשו באופן של פנים חדשות באו לכאן וממילא אין להם שום שליטה עלינו.

ויחי רצון שנזכה שכח ההתחדשות של שבת בראשית תלוה אותנו כל השנה כולה,

שהתורה הקדושה היא "כח מעשיו" ובכח זה כבשו את הארץ.

ונראה בס"ד לפשר בין הדברים שלא יהיה סותרים זל"ז ובזה נוכל לקשר סוף התורה לתחילתו בדרך נוספת בס"ד, דהנה במצות "החודש הזה לכם ראש חודשים" ניתן הכח לישראל לשלוט על המזלות וכמאז"ל דאפילו הטבע נשתנה ע"י עיבור השנה, נמצא שע"י התורה שקבלו ישראל, קבלו שליטה על הטבע וא"כ גם מה שכבשו בדרך הטבע הוא ע"י כח התורה המהווה את הטבע, אכן לאחר שחטאו וגרמו לשבירת הלוחות באה שכחה לעולם וממילא הי' האומות יכולים לטעון ששוב אין להם כח התורה לכבוש על ידה את ארץ ישראל ובעל כרחך מה שכבשוה הוא בכח לסטיות ח"ו.

אמנם כ"ק אאזמו"ר זי"ע אמר דרך נוספת בקישור סוף התורה לתחילתה, דמכיון ששבר משה רבינו את הלוחות וכמאז"ל (עיין רש"י) "לעיני כל ישראל" שנשאו ליבו לשבור הלוחות לעיניהם" וירדה שכחה לעולם, ממילא צריך להתחיל כל פעם מבראשית לחזור על התורה בלי הפסקה עכדה"ק, והנה בשבת בראשית טמון גם כח החידוש בתורה שאם שמוע בישן תשמע בחדש, וע"י פלפול התורה והחזרה בתורה ניתן לישראל הכח להחזיר לקדמותו את מה שאבדו בשבירת הלוחות, וזהו שרמז רש"י שלעולם הי' אפשר להתחיל התורה בפרשת "החודש הזה לכם ראש חודשים" שבה לומדים שבכח התורה שולטים ישראל על הטבע, וזה גופא הוא תירוץ לטענת האומות "ליסטים אתם", אלא שמכיון שלאחר שעשה משה רבינו אותות ומופתים במצרים ושבר את הלוחות יכולות האומות לטעון שמעתה אין לישראל כח השליטה על

טובים וכל השמחות של כל השנה מקבלות חיותן משבת זו, ויה"ר שיקבעו בתוכינו כל הארות הימים טובים לכל השנה כולה.

ואיתא בספר בעל שם טוב [החדשן] בשם הבעש"ט זי"ע בשם אחי' השילוני, שכל התחדשות של כל השבתות וכל הימים

קידושא רבא (לחתן בראשית) תשפ"ג

וכמו שביאר אביי את דבריו "וכי בשביל שאני זכר וראוי לעסוק בתורה הפסדתי" כי לא יתכן כזאת שזכר שראוי לעסוק בתורה המביאה ברכה ועושר לאדם יפסיד ויהי' חייב לחזור על הפתחים, ורבא חולק על אביי דגם מי שאינו עוסק בתורה ראוי לירש בנכסים כי מאחר והתורה הגבירה כוחו אין ראוי לגרע כוחו ע"י תקנה.

ועיי' בתוס' (ד"ה אמר רבא) דהק' דלעיל (מ"ט.) קאמר הש"ס "מצוה לזון את הבנות ק"ו לבנים דעסקי בתורה" ואמאי תמה רבא וכי רק מי שעוסק בתורה יורש, ותי' התוס' דלעיל מיירי בבנים קטנים דכולם עומדים לעסוק בתורה ולכן לא פריך מאן דעסיק נניח אותו וכו'. והנה הרש"ב מלויבאוויטש זי"ע בספר השיחות אמר בשם זקנו הצמח צדק זי"ע, שבשבת בראשית השי"ת מכניס אותנו לחד"ר ללמוד תורה וא"כ כולנו בבחי' בנים קטנים העומדים לעסוק בתורה שיש ק"ו שראוי לזון אותם, ויתכן שלכן חתן בראשית מסוגל לפרנסה כיון שמקבל ע"ע להתחיל התורה מבראשית ממילא ראוי לזון אותו מבית המלך.

והנה כשמכניסים הילד לחדר ללמוד נותנין לו עוגת דבש בה רשומים כמה פסוקים לזכרון, וא"כ ביום זה השי"ת נותן

בש"ס (כתובות ק"ח:) מבואר שבעה דברים שהי' אדמון אומר שעל חלק מהן אמר רבן גמליאל "רואה אני את דברי אדמון", וקאמר רבי יצחק בן אלעזר משמי' דחזקי' דכל מקום שאמר ר"ג רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו. והנה הלכה ראשונה שאמר אדמון הוא דמי שהניח בנים ובנות דקאמר ת"ק בזמן שהנכסים מרובים הבנים יורשים והבנות נזונות ובנכסים מועטים הבנות יזונו והבנים יחזרו על הפתחים, אדמון אומר שבשביל שאני זכר הפסדתי ואמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון.

ובתוס' (ד"ה אדמון אומר) כתבו, דאע"ג דקאמר לקמן דכל מקום שאמר ר"ג רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו כאן אין הלכה כמותו דסוגיא ערוכה (כתובות מ"ג. ובעוד מקומות) כדעת רבנן, ואומר ר"ת דהיינו טעמא דאדמון לא בא לחלוק על חכמים אלא שתמה על סברתם וכן ר"ג שאמר רואה אני את דברי אדמון נמי נטה לתמוה אבל לא להלכה, והדבר אומר דרשינו למה קבעו את תמיהתו של אדמון במשנה, ובפרט את מה שאמר רבן גמליאל "רואה אני את דברי אדמון" בזמן שבלא"ה אין בזה נפ"מ להלכה.

ונראין הדברים שאדמון לא דיבר בישיבה של מטה אלא כונתו כלפי שמיא,

דבש לכבוד הכניסה לחדר ד' יתברך בכבודו ובעצמו, והוא מצוה אותנו ללמוד את החוקים והמשפטים ועי"ז נזכה לארץ זבת חלב ודבש ולכל הברכות ברו"ג אמן.

לנו כביכול עוגת דבש דהיינו פרנסה במתיקות וברחבה כדי שנוכל לעסוק בתורה בלא מניעות, ונרמז כן בצירוף החודש "ודבש היום הזה" מי נתן היום את העוגת

סעודה ג' תשפ"ג

(תהילים קי"א י) "ראשית חכמה יראת ד'" (משלי א' ז) "יראת ד' ראשית דעת", ודא איהי תרעא לאעלא גו מהימנותא ועל פקודא דא אתקיים כל עלמא עכ"ל.

ובאור החיים הקדוש כתב דתיבת "בראשית" מרמזת למאז"ל עה"פ

(ישעיהו ל"ג ו) "יראת ד' היא אוצרו", כי מי שיש בו יראת ד' הוא אוצר לתקות הלבבות שהיא דבקות אורו יתברך בנפש האדם, וכל מי שיש בו יראת שמים הוא משכן לשכינה כאמרו (תהילים ע"ח ס) "אוהל שיכן באדם", והוא אמרו "בי"ת ראשית" פירוש בית מושב אלוקים היא היראה הרמוזה בתיבת "בראשית" ברא ד" והיכן פעלו.

וכתב עוד באוה"ח הק', ד"ב ראשית" מרמז לב' אופנים של יראת שמים האחת היא יראת העונש והשנית היא יראת הרוממות והוא נרמז ב"את השמים ואת הארץ", אכן אם זכה הרי די לו בקב חומטין כמה שמתבונן ביראת הרוממות שהי' לו בחודש תשרי, בשעת אמירת מלכיות זכרונות שופרות כאשר חידש השי"ת מלכותו עלינו ובשאר ימי התעוררות בירה האיתנים, ואם זה אינו מספיק מצד החומר העכור יש לזכור "כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט" (קהלת י"א ט).

עומדים אנו ברעוא דרעוין של שבת בראשית ואנו מייחלים ומקיים שבכח קדושת השבת המקשרת את הימים טובים לימי החול, נזכה לאצור בקרבנו את המתנות טובות שנתן לנו השי"ת בימים המאירים.

והנה הרה"ק מרוזין זי"ע אמר ברמז דברי הגמרא (ברכות ל"ב.) "משל לאדם אחד שהי' לו בן הרחיצו וסכו והאכילו והשקהו וכו' מה יעשה הבן שלא יחטא", דהגמ' מרמזת דאחרי כל הטובות שעשה האב עבור בנו מה מוטל מעתה על הבן לעשות, ומשיבה הגמרא "שלא יחטא" דבר זה בלבד שישתדל להמנע מחטא ועוון.

והנה לאחר שעברו עלינו הימים המאירים והמתוקים בהם השי"ת הרחיץ אותנו מכל חטא בימי התשובה ויוה"כ, וסך אותנו בחמימות בלי שיעור בימים של "ימינו תחבקיני" ותלה עלינו השפעות טובות, מה עלינו לעשות להזהר מעתה שלא נחטא ובזכות זה בלבד נזכה לשמור על כל מה שקבלנו מאוצר מתנת חינם.

ובזוה"ק איתא (הקדמה י"א.) "בראשית ברא וגו'" הדא היא פקודא קדמאה וכו' דא יראת ד' דאקרי "ראשית" דכתיב

והנה בפרשתן למדנו שאע"פ שהי' לאדם הראשון ירידה נוראה, עכ"ז כשהגיעה שבת קודש נתרצה השי"ת בבריאה שברא וכמ"ש "ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה", וכמ"ש באוה"ח הקדוש שהוא ע"ד מש"כ (איוב י"ד ט"ו) "למעשה ידיך תכסוף" שביום השביעי חשק האדון בעולמו ונתרצה בבריותיו, וזהו חיזוק גדול לכאו"א שגם אם נכשל בחטא הרי השי"ת ידע מעיקרא שהאדם עתיד לחטוא שהרי אין סתירה בין הידיעה להבחירה ועכ"ז ברא את העולם, וגם לאחר החטא חושק השי"ת בעולמו.

והרה"ק רבי אשר מקרלין זי"ע אמר ברמז הפסוק (מלאכי ג' ו') "אני ה' לא שיניתי ואתם בני יעקב לא כליתם", שהשי"ת לא שינה את חשקו לבניו גם אחר החטא א"כ מדוע "אתם בני יעקב לא כליתם" מלשון "נכספה וגם כלתה נפשי" (תהילים פ"ד ג'), שמצדנו הי' ג"כ צ"ל הצמאון והחשק אל השי"ת בלי שינוי ולא להתעצב מן הנפילה ולא לחדול מן התשוקה והכמיהה אל השי"ת.

והרה"ק מרוזין זי"ע אמר ש"ויכולו" משמעו סוף וכליון ומשמעו גם לשון שכלול והתחלה כמ"ש התרגום "ואשתכללו", אבל שתיהן אמת כי העולם והנבראים נבראו כדוריים וכל הבריאה היא כגלגל החוזר ולפ"ז הסיום וההתחלה שניהם יסוד הבריאה, וכן בתורה שהיא תכלית בריאת העולם כשמסיימים אותה בשמחת תורה מתחילין תיכף מבראשית, וזה חיזוק לכל בר ישראל שנמצא במיצר שכשמרגיש שהגיעו מים עד נפש יזכור שנעוץ סופו בתחילתו ומעתה תרום קרנו למעלה, עכתדה"ק.

ובפרשתן למדים אנו איך שאדם הראשון הי' בגן עדן ובעונו נטרד מגן עדן לתוך גן המבוכה, וכ"ק אמו"ר זי"ע הי' שגור על לשונו שהזעקה "איכה" שנאמרה לאדם הראשון צריכה לעורר כל אדם בעת פרידה מימי הרחמים, הרי היית זה עתה בגן עדן ממש וקרבת אלוקים הי' תקותך וכיצד זה נטרדת מגן עדן בפיתוי הנחש.

והיצר עודנו ממשיך בדרכו של הנחש הקדמוני ואומר לאדם שאם לא יגע במה שאסור לו לא יהי' לו מה לאכול וכמו שאמר הנחש "אף כי אמר אלוקים לא תאכלו מכל עץ הגן", וכשהשיבה לו האשה שאין זה נכון כי "מפרי עץ הגן נאכל" ואין להם שום מניעה מלהנות כדינה של תורה, אז טוען הנחש שצריך לפקוח עינים לדעת טוב ורע ולבסוף הוא טורד אותו מן הגן עדן.

ולזאת צריך כעת להתקשר לקדושת הגן עדן שהי' לנו ולדעת שבג"ן פרשיות התורה אפשר לנו להמשיך להיות בגן עדן, ובשבת בראשית נפתח לנו הפתח לשער הגן עדן של התורה"ק שעל ידה יש לנו קרבת אלוקים טוב בכל השנה כולה.

ורז"ל אמרו (קידושין ל'): עה"פ "אם תטיב שאת" היינו אם תטיב לבך בלקח טוב שהיא התורה אז היצר לא יוכל להסיתך אלא אדרבא תתנשא על ידו ותוכל לעבדו בשני יצריך, "ואם לא תטיב" אם לא תכנס לגן עדן של התורה אז "לפתח חטאת רובץ" עד רציחת נפשות היצר עלול לגרור את האדם רח"ל, ולכן עלינו להתקשר כעת לקדושת התורה בכל לבבינו אלא שצריך לערב בה קב של חומטין שהוא מוסר ויראת שמים, כדי שהתורה שנלמד תהי' באופן הראוי ועי"ז נזכה להיות תמיד בהיכלו.

ומזה יש חיזוק נמי למי שנכשל שידע שאע"פ ש"אשרי מי שלא חטא" מ"מ אם חטא ישוב תיכף וימחול לו, והשי"ת ברא את העולם בידיעה תחילה שהארץ עתידה להתקלל ואדם הראשון עתיד להיטרד מגן עדן ועכ"ז חשק בבריאה הזאת כי הקדים את התשובה לעולם, והעיקר הוא שישוב תיכף ולא ישאר בנפילתו אלא כארי יתנשא לתקן מעשיו.

והרה"ק הצמח צדיק מויזניץ זי"ע אמר ששמע מחותנו הרה"ק מרוזין זי"ע דחודש מרחשוון נקרא כן, ע"ש שכשם שבגמר השמונה עשרה מרחשין שפתיו של האדם בתפילה כך בגמר חודש תשרי עדיין מרחשין שפתיו בדברי התפילה שאמרנו לפני ד' בירח האיתנים.

והנה בגמר שמונה עשרה ישנן הלכות מסוימות עקב כך ששפתותיו מרחשין בגמר תפלתו, שאסור גם לחזור למקומו תיכף אחר שמונה עשרה וצריך להמתין שיגיע הש"ץ לקדושה או לכל הפחות לתחילת חזרת הש"ץ, ועל כן גם עלינו להיות זהירים כעת שלא נחשב ח"ו ככלב השב על קיאו ונשמור קדושת הימים הבאים לקראתנו לשלום גדושים בתורה וביראה טהורה.

ונזכה לכל הברכות הנשפעות בשבת בראשית שב"בראשית ברא" מרומז בני חיי ומזוני כן יתן ד' לנו ולכל ישראל מתוך בריות גופא ונהורא מעליא וכטס"א, והעיקר שלא נשכח מה שהתפללנו בימים הנוראים על גלוי כבוד מלכותו וכל אחד בודאי שפך ע"ז דמעות ועדיין לא נושענו ובמוצאי שביעית בן דוד בא, ע"כ נרחש עדיין בשפתינו על ישועת ד' כי חודש מרחשון מסוגל לבנין הבית ויה"ר שנזכה לכך בעגלא ובזמן קריב.

ופ"א נסע הרה"ק מרוזין זי"ע לאודסה לצרכי רפואה והי' מתגורר שם נכד הגה"ק ר"י עמדין זצ"ל שיצא לתרבות רעה רח"ל, והרה"ק מרוזין קרבו והחזירו בתשובה שלימה והי' מאוכלי שולחנו, ופ"א ראהו שרוי בעצבות גדולה שאלו הרה"ק למה נפלו פניך, ענה לו שכיצד לא יתעצב שאחר שכבר חזר בתשובה שוב נפל ונכשל בחטא, ענה הרה"ק כי בתפלות יוה"כ אומרים "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון", והלשון "סלחן ומחלן" מלמדינו שהשי"ת עושה כן בקביעות וע"ד שארז"ל (ב"מ ל"ג). "רובץ תחת משאו ולא רבצן", ואנו מהללין אותו ית"ש שהשי"ת סלחן ומחלן גם למי שנכשל ושוב נכשל, וכששמע זאת אותו נכד יצא בריקוד של שמחה על רוב רחמיו של השי"ת.

ו"עד הנה עזרונו רחמין ולא עזבונו חסדיך", וכיון שאנו יודעים שהכל הוא רק מצד חסדי המקום ולא מכוחנו, ממילא עלינו לקוות "ואל תטשנו ד' אלוקינו לנצח" כי השי"ת הוא נצחי ואין קץ לחסדיו ורחמיו.

ועל כן עלינו לקוות שנזכה לזכור תמיד שצירוף חודש חשוון יוצא מפס'

אמרים יקרים

"א- ל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא"

דברים חוצבים לאור המצב בנעילת החג ש"ת העעל"ט

לישראל קדושים יש כוחות למעלה מדרך הטבע, ויש לנו זאת זה בירושה מאבותינו אברהם יצחק ויעקב שהיו לגמרי מרכבה לשכינה, והיו לגמרי בטלים ומבוטלים להקב"ה. ולנו צאצאיהם, יש את הכוחות של אברהם שהקב"ה ניסה אותו בנסיון הקשה ביותר שרק שייך, ויש לנו גם את הכוחות של יצחק שהקב"ה ניסה אותו בנסיון הקשה ביותר ששייך.

לכך אנו אומרים אנו בתפילת שמו"ע "אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב", כדי להזכיר שאברהם אבינו היה מבוטל לגמרי להקב"ה, יצחק אבינו היה מבוטל לגמרי להקב"ה, יעקב אבינו היה מבוטל לגמרי להקב"ה, שהם היו מרכבה לשכינה במידת החסד ובמידת הגבורה ובמידת התפארת.

הרבוש"ע אב הרחמן הוא רחום וחנון, ורוצה שיהיה אך טוב לישראל. וכשהרבוש"ע נותן לעם ישראל דברים קשים, אנו צריכים להאמין באמונה שלימה שהכל הוא רק רחמים וחסדים שאין לנו בהם השגה. אבל בכל זאת צריכים אנו עמו לזעוק להקב"ה, עד מתי, עוד כמה זמן תארך הגלות הנוראה הזו, עוד כמה זמן יארך ההסתר פנים הנורא הזה.

כלל ישראל רקד עם התורה הק' במשך היו"ט, "חבוקה ודבוקה בך", רבש"ע, גם בזמן הסתר בחינת "מצייץ מן החרקים" ישראל הם חבוקה ודבוקה בך, על אחת כמה וכמה בזמן זה של שמיני עצרת שהרבש"ע מזמין אותנו לביתו, ואומר לנו "כל מאן דבעי שאיל ויהיב ליה", תבקשו כל מה שאתם רוצים. זה זמן שאין קרבת ה' גדולה יותר ממנו.

ממילא בכזה יום של שמיני עצרת, צריך לדעת, שאפילו שזה נראה לכאורה כדבר גרוע ונורא ביותר, צריך לזכור שבכל זאת אנו ביום שמיני עצרת, וכל יהודי צריך להתאפק ולזכור ולהרגיש שאנו ב"שמיני עצרת החג הזה", שזה יום טוב. הראש והמח שלנו הינם מאוד מאוד קטנים, אין לנו אפשרות להבין את דרכי השי"ת, ואין לנו השגה על מה ראה השי"ת ככה, איך ביום שכלל ישראל כל כך שמח עם השי"ת קרה הדבר שקרה.

כלל ישראל הם מאמינים בני מאמינים, עברו על עם ישראל הרבה הרבה דברים קשים, אבל בכל הזמנים הם החזיקו בכח חזק באמונה שלימה, רבש"ע מנסה אותנו כלל ישראל, אך כלל ישראל נשארים תמיד באמונתם השלמה, אבל הקב"ה רוצה בכל זאת שנוזעק אליו, "קול דמי אחיך זוועקים אליך מן האדמה", כל יהודי באשר הוא הוא בכל זאת יהודי, וכל יהודי חייב להרגיש את הכאב של כל יהודי באשר הוא שם, ולזעוק אל השי"ת, "עד מתי עוזך בשבי ותפארתך ביד צר".

לא רציתי להזכיר זאת במשך כל הזמן, אולם כתוב בערוך לנו, שבזמנים כאלו שראש השנה ויום טוב ראשון של סוכות חלים בשבת, ששבת דוחה את השופר והלולב, אזי השבת קודש בעצמה ממליצה טוב עבור עם ישראל, ואם זוכים להיות שומרי שבת כראוי, אזי השבת מליצה טוב עלינו.

וחלילה וחלילה לא צריך להזכיר וקשה להזכיר זאת, אבל כשהרבש"ע זיעזע אותנו כל כך, בדיוק ביום כמו שמיני עצרת שחל להיות בשבת, צריך להתבונן, וכל אחד יראה היכן להתחזק בשמירת שבת ובלימוד הלכות שבת, כדי שהשבת שהייתה עבורנו מליץ טוב, תמשיך להיות עבורנו מליץ טוב, ושלא להיכשל בשום נדנוד קל של הל' שבת, ולקבל ע"ע להתחזק בלימוד הל' שבת ובכל מה ששייך לקדושה של שבת קודש.

ויעזור השי"ת שיזכו כל ישראל להיות מוגנים בשמירה עליונה משמיים, ש"כל כלי יוצר עליך לא יצלח" (ישעיהו נ"ד י"ז), ויתברכו כולם בכל הברכות ויוושעו בכל הישועות, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

"בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ זרעה אמונה"

אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, אין זה זמן לדרשות, ונאמר רק כמה מילים. השכל שלנו הוא קטן מאוד מכדי להבין בורא גדול כזה, אבל מה שנחוץ לדעת, הרבה שואלים מה צריך לעשות, הדבר הראשון הוא לדעת מה לא לעשות. והדבר הראשון שיש לא לעשות זה לא ליפול ל'מרה שחורה', 'מרה שחורה איז נישט קיין סחורה'.

הדבר השני, כתוב ברמב"ם (הל' תעניות א' ג') שצריך להתעורר כל פעם שמתרחשת צרה, ואסור לומר שזה רק 'דרך מקרה', אלא צריך לקיים "נחפשה דרכינו ונחקורה". כל אחד צריך להכות על

הלב, וכל אחד יכה על חטא על ליבו, ולא להכות על לב חברו, ולב יודע מרת נפשו, כל אחד יתבונן מה הקב"ה רוצה ממנו בפרטיות.

מה שהתרחש היה בזמן שמחת תורה שמיני עצרת, שאין זמן שבו כלל ישראל יותר קרוב להקב"ה מזמן זה, זה זמן ש"נטל ליה בלחודוהי", שאין לשום אומה ולשון קירבה אז לקב"ה אלא רק כלל ישראל. וממילא בטוחים אנו שזה הגיע מהקב"ה בכזו חיבה יתירה ועמוקה שאין לנו השגה בזה. כתוב **מבעל התניא זי"ע** (תניא פכ"ו) **ובאיגרת הקודש** (איגרת י"א), שיש כזה חסד שהוא כל כך גבוה ועמוק, שאין לנו היכולת כלל להבינו בשכל הקטן שלנו.

וצריך להרגיש את הצער של היהודים הנמצאים בשבי, הנשמות שעלו בסערה השמימה כבר זכו להגיע לתיקון שלהם, אבל אלו שנמצאים עדיין כאן ונמצאים בצער, ודאי חייבים להרגיש איתם את צערם וכאבם, וצריך לעשות כל אחד מה שביכולתו לקבל קבלות טובות כדי שהקב"ה ירחם עליהם.

כ"ק מרן זקה"ק זי"ע היה מזכיר הרבה את דברי **היערות דבש** (ח"א דרוש ט"ו), המדבר על הגמרא (ברכות ד':) המבארת את הפס' (תהילים ג' א') "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו", והק' הגמרא והלא "קינה לדוד מיבעי ליה", אלא מבארת הגמ' שאחר שאמר הקב"ה לדוד (שמואל ב' י"ב י"א) "הנני מקים עליך רעה מביתך", חשב דוד שתבא אליו הרעה מתוך ביתו על ידי עבד וכד', אבל כעת שזה לא קרה כדרך הטבע, הלא סתם בן מרחם על אביו, לכן אמר "מזמור לדוד". והק' היערות דבש, והלא כעת סוף כל סוף היה דבר שלא כדרך הטבע ורואים שלא ריחם עליו, ומה יש לזמר כאן. אלא ביאר שדוד המלך חשש שהוא יהיה במצב של הסתר פנים, שהקב"ה יעזבהו לגמרי ויניחהו הפקר למקרי הטבע, אבל מכיון שזה לא הי' בדרך הטבע, שכנו באמת לא מרחם עליו שזה למעלה מדרך הטבע, הרי שהקב"ה בעצמו כעת נוהג בו את ההסתר פנים, על זה אמר "מזמור לדוד".

וזה ברור לכל אחד, שמה שקרה כעת הוא לא מדרך הטבע, שאין לכך שום הסבר בדרך הטבע, והקב"ה הנהיג אותנו בכזה דבר שהוא למעלה מדרך הטבע, כדי שנדע שזה לא הם, אלא הוא בעצמו, וממילא אנחנו צריכים להתחזק בזה שהקב"ה לא עוזב אותנו לרגע.

ובספה"ק קדושת לוי (סוף הספר) מה שמבאר שם הויכוח בין ר' יהושע בן חנניה וחכמי אתונה, והביא את דברי הגמרא (חגיגה ה':) שהתווכח שם ר' יהושע עם אפיקורס אחד, וסימן האפיקורס

בידו לרמז שהקב"ה מסתיר פניו מכלל ישראל, ור' יהושע רמז לו בחזרה שגם כשהקב"ה מסתיר פניו מכלל ישראל הוא עדיין שומר עליהם, ואותו אפיקורס לא הבין מה שענה לו ר' יהושע והמלך שלח אותו להריגה. וביאר הקדושת לוי, שהאפיקורס לא הבין שגם בזמן הסתר פנים עדיין ידו של הקב"ה נטויה להגן על כלל ישראל, שאין ביכולתו של גוי להבין שיש כזה מושג שבכזה זמן של הסתר פנים, דוקא אז הקב"ה ממש קרוב אלינו.

וחיזוק זה כל אחד צריך להתחזק בזה, ולחזק את רעהו ולחזק את הילדים, ולזכור שארץ ישראל "עיני ה' אלוֹקֵיךְ בה מראשית השנה ועד אחרית שנה (דברים י"א י"ב), שאנו כולנו חוסים כאן תחת כנפיו של הרבש"ע, ומה שהיה נעשה רק בחסד ורחמים.

והרה"ק מצאנו זי"ע הוסיף על דברי הרה"ק הר"ר אלימלך זי"ע שהוא המתיק את חבלי משיח, אבל "קומפוט" לא יהיה לנו לאכול שם. ולצערינו הרב כבר אכלנו מרורות רבות, אבל דבר אחד אנו מאמינים באמונה שלימה שדבר זה יביא ישועות גדולות, ואנו נצא עם זה עם רווחים גדולים, וכלל ישראל יזכה שמהר יהיה "ונגלה כבוד ה'".

וכתוב בנביא (ישעיהו ב' י"א) "ושח גבהות האדם ושפל רום אנשים ונשגב יהוה לבדו ביום ההוא", שיגיע זמן שייהרס לגמרי המושג "כוחי ועוצם ידי", וכל הזמן רואים איך ש"איסורים מבטלים זה את זה", שכל קליפה של כוחי ועוצם ידי מבטלת את השניה, וכל מה שנשאר זכר ורושם של אליל של רהב הכל מתבטל ונמחק, וכעת הגיע הזמן ש"נגלה כבוד ה'", שיתגלה שיש רק כח אחד של הרבש"ע, אלא שאנו מתפללים שמעתה הכל יהיה מתוך חסדים "בשובה ונחת יושעון".

ונוסיף עוד כמה פרטים, שהציבור שואל במה להתחזק למעשה. וקודם כל צריך להזכיר, מה שכל הימים הנוראים שעברו עלינו היה קשה לי להזכיר את כל דברי הערוך לנר, שאומר שבזמן שראש השנה יוצא בשבת, צריך מאוד להיזהר בשמירת שבת, ואני לא אזכיר כעת את החלק השלילי, אלא רק את החלק הטוב, אבל צריך מאוד להתחזק בעניין השבת. ואם שואלים מה לעשות, צריך לחזק את שמירת שבת, לחזק לימוד הלכות שבת, לחזק כבוד השבת, שכדי שהשבת תהיה מליצת טוב עלינו, ואנו נשמור את השבת בכל הפרטים ששייך, וכל אחד יראה להתחזק משהו לפי כוחו ומדרגתו בשמירת שבת ובכבוד שבת, זה אחד החיזוקים הנחוצים שצריך.

וצריך לחזק את החלק של לימוד התורה, שתורה היא מגנא ומצלא, וכמובן שללמוד הלכות שבת זה דבר גדול, וכן סדר הלימוד עמוד היומי במס' שבת הוא דבר גדול שנוגע לזה, וכל מי שיש לו סדרי לימוד קבועים לשמור עליהם ולחזק אותם, ויש את המחזור החדש [של ארגון דרשו, שמתחילים מס' ברכות ביום ראשון הקרוב] שלומדים "עמוד היומי" בגמרא, וכל אחד שיכול להתחיל בזה הוא דבר גדול, שתורה מגנא ומצלא. [וראוי להתחזק ללמוד פרשת השבוע חומש ורש"י, ולומר שנים מקרא אחד תרגום, שהם שמירה גדולה].

ובתפילה, כעת זה זמן שלכו"ע תפילה היא מדאורייתא, וכמו שכותב הרמב"ן (ספר המצוות מצוה ה') שבעת צרה חיוב התפילה לכו"ע הוא דאורייתא. וכל אחד צריך להתחזק בתפילה, שלא לדבר בתפילה, ומי שמאחר להתחיל להקפיד להגיע בזמן, ולהגיד קרבנות ופרשת הקטורת לפני התפילה כמו שצריך, שזה ודאי הגנה גדולה ביותר. [וראוי להקפיד כל יום אל אמירת תהילים לאחר התפילה, ולהצטער בצרת הציבור, ואז זוכה לראות בישועתן].

וכן להתחזק בברכת התורה, כמו שנאמר (ירמיהו ט' י"א-י"ב) "על מה אבדה הארץ וגו' על עזבם את תורת", ואמרו חז"ל (בבא מציעא פ"ה:): "שלא בירכו בתורה תחילה", שצריך לברך בשמחה ולהודות על שקיבלנו את התורה, ולבקש על הילדים שיזכו גם הם להיות לומדי תורה.

ולהתחזק מאוד במצות קריאת שמע, חז"ל אומרים (סוטה מ"ב.) עה"פ (דברים כ"ג) "שמע ישראל אתם קרבים למלחמה", שבמצות קריאת שמע לבדה אפשר לנצוח במלחמה, ואפילו שאין שום זכות רק הזכות של קריאת שמע, זה דבר גדול ונחוץ בכזה זמן. כל אחד צריך לדעת בעצמו באיזה חלק הוא צריך להתחזק, פשוט וברור שמי שצריך חייב להתחזק ב"זמן קריאת שמע" שזה העיקר, שקריאת שמע שלא בזמנה אינה מצוות קריאת שמע כלל. וצריך להתחזק לקרא קריאת שמע בזמן הראשון, ויש כאלה שמהדרים לקרא קריאת שמע לפני הנץ, כל אחד לפי מצבו יראה להתחזק להיות טוב יותר. וגם בעניין כונת קריאת שמע, בפסוק ראשון הכוונה מעכבת, כל אחד יראה להתחזק לפי מצבו בעניין מצות קריאת שמע שזה דבר גדול המועיל להצלה בכזה זמן.

ובנושא של "והיה מחניך קדוש", שזה דבר מאוד חשוב לחזק בכזה זמן, כל אחד יראה לחזק גם בבית מה שאפשר לפי ערכו, כי משהו חייבים להתחזק. ואפילו מי שאומר שאצלו הכל כשורה וכהלכה, בכל זאת כל אחד יראה להוסיף להתחזק במשהו. גם בנושא של שמירת עיניים, וגם בנושא של הכלים שאינם כשרים שהם אם כל חטאת. חייבים לדעת שכל העניינים שנוגעים לקדושה וטהרה, הם הדברים שהכי חייבים לחזק בכזה זמן. כי השי"ת מתהלך בקרב המחנה

“להצילך ולתת אויבך לפניך” (דברים כ”ג ט”ו), ומבקש ודורש מאיתנו “והי’ מחניך קדוש ולא יראה בך וגו’”, וא”א להאריך בזה ולב יודע מרת נפשו.

[ובודאי שבזמן כזה חייבים לחזק את האחדות בקרב ישראל, ולהישמר מאוד מלדבר איזה דיבור שאינו הגון על בר ישראל, ורק דיבורים של לימוד זכות יצאו מפינו].

וכל הדברים שדיברנו כאן הם דברים פשוטים אבל בכזה זמן הם נחוצים להתעורר ולהתחזק בהם. אנחנו כעת ממש בסיומם של ימי התשובה, וכעת היינו בשמיני עצרת, וכל כך בכינו והתפללנו, ויש ששואלים מה הקב”ה רוצה כעת מאיתנו. אמנם אנו לא מבינים כלום ולא יודעים כלום, אבל דבר אחד אנו יודעים, שמה שהקב”ה עושה זהו חסד גבוה מעל גבוה, שאין לנו השגה בזה, וכמו כן ברור שכל אחד חייב לעשות משהו. יש לנו לקיים “בטח בה” (תהילים ל”ג ג), צריך לסמוך ולהישען על הקב”ה, “ועשה טוב” וביחד עם זה להתחזק בדברים טובים, והשי”ת יעזור שנזכה להודות לו על כל החסדים, “ורווח והצלה יעמוד ליהודים”, ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

(עצרת תפילה והתעוררת לרגל המצב בארץ הקודש,

כ”ו תשרי, יום ד’ פרשת בראשית, תשפ”ד)

עבודת הבוקר כדבעי, נעוץ שורשה בעת ההליכה לישון בזמן כראוי

לאחר שכ”ק מרן אדמו”ר שליט”א לימד ניגון עה”פ (תהילים ט”ז ז) “אברך את ד’ אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי”: ראוי להרחיב את הדיבור על עניין ההשכמה בבוקר לתפילה ולעבודת ה’, אך הבסיס להגיע לכדי “אברך את ד’”, הוא ע”י “לילות יסרוני כליותי” שכבר בלילה צריך להזדרז ללכת לישון. ובחורים בפרט צריכים להזהר שמצוי בעולם דבר מושך הנקרא “קיפקע”, שעומדים ומפטטים ומעבירים הזמן בלא שום תועלת, וזהו המפסיד העיקר של ללכת לישון בזמן ולקום מוקדם.

יודע מה שאמר הרה”ק רבי מאיר מפרמישלאן זי”ע, על מה שכתב הרמ”א בהל’ השכמה הבוקר (או”ח א’ א’), “גם בשכבו על מיטתו ידע לפני מי הוא שוכב”, והיינו שזה התנאי של השכמת הבוקר. ובדרך צחות אמר, שאם הולכים לישון כמו חמור קמים כמו חמור, ורק אם הולכים לישון כמו אריה קמים כמו אריה.

ומה נהדר היה המחזה הוד לראות את הגה"ק רבי יהודה'לי מדזיקוב זי"ע, שהיה שוכב על מטתו והיה צועק ואומר הפסוק (תהילים ס"ג ז') "אם זכרתיך על יצועי באשמורות אהגה בך", ויש תמונה מהמעמד שהיה חוזר ונשנה מדי לילה. ויש לי חביבות מאד לדברי קדשו והנהגותיו של רבי יהוד'ה, שהייתי מסתופף אצלו וגם עסקתי בהדפסת כתביו.

(סעודת צפרא דשבתא לבני העליה ני"ו חברי "מרא דחושבנא",
פרשת קרח תשפ"ג - חלק ז')

